

dierenartsenpraktijk
tweestromenland

Luchtwegproblemen bij jongvee

In de herfst- en wintermaanden komen regelmatig problemen voor met hoestende kalveren. Naast dat de dieren ziek worden, geeft dit vaak groeivertraging en kan de ontwikkeling van de longen blijvend worden verstoord. De luchtpijp en de longen werken binnendringers als stofdeeltjes en bacteriën normaliter via een slijmlaag en trilhaartjes naar buiten. Bij een aantal ziekteverwekkers en/of onder bepaalde omstandigheden, zoals stress en diarree, werkt dit niet of niet goed. Dit kan resulteren in luchtwegontsteking, die zich snel uitbreidt tot een longontsteking. Belangrijke virale veroorzakers van luchtwegontsteking tijdens de stalperiode zijn Pinkengriep, BVD, Para-Influenza, Adenovirus en IBR. Deze virale luchtweginfecties verspreiden zich vaak snel over de koppel kalveren. Doordat deze het immuunsysteem verzwakken, maken ze de weg vrij voor bacteriële luchtweginfecties veroorzaakt door o.a. *Mannheimia hemolytica*, *Pasteurella multocida*, *Histophilus somni*, *Salmonella* en *Mycoplasma bovis*.

De verschijnselen van luchtweginfecties kunnen in ernst variëren. Belangrijke verschijnselen van luchtweginfecties zijn hoesten, koorts, kortademigheid, lusteloosheid, minder vreten, vieze neusuitvloeiing, een ruige vacht en natte rode ogen. Bij een acute IBR infectie zijn de dieren vaak erg ziek met hoge koorts en hebben een opvallende rode neuspiegel. Omdat runderen relatief weinig longinhoud hebben in vergelijking tot hun lichaamsgewicht, zullen ze snel last hebben van ademnood.

Diagnose

De diagnose wordt gesteld op basis van de verschijnselen. Met behulp van bloedonderzoek is gericht te zoeken naar de oorzaken van de luchtwegproblemen en kunnen specifieke maatregelen worden genomen om verdere problemen te voorkomen. Eventueel is sectie op gestorven dieren mogelijk om de oorzaak te achterhalen.

Behandeling

Virale infecties zijn niet behandelbaar met diergeneesmiddelen. De nadruk dient te liggen op het ondersteunen van zieke dieren met ontstekingsremmers. Om bacteriële infecties te voorkomen of te behandelen, is het raadzaam om zieke dieren te behandelen met antibiotica. De eerste keuze antibiotica hiervoor is Nuflor (1ml/15kg lichaamsgewicht in de spier en na 48 uur herhalen; wachttijd vlees: 30 dagen). Daarnaast is het raadzaam een pijnstillertje en ontstekingsremmer te geven. Dit bevordert de genezing van de luchtwegen. Goede pijnstillers hiervoor zijn Tolfine of Rimadyl Cattle.

Preventie

Een goede preventie van luchtweginfecties begint bij de geboorte. Zorg voor een snelle en voldoende biestvoorziening van het pasgeboren kalf. Op deze manier krijgt het kalf afweerstoffen van de moeder binnen die het kalf de eerste levensmaanden kan beschermen tegen ziekten, terwijl het kalf ondertussen zelf de kans krijgt afweerstoffen aan te maken tegen deze ziekten. Hoe sneller een kalf na de geboorte biest verstrekt

krijgt, hoe meer afweerstoffen opgenomen kunnen worden. Een kalf dient in de eerste 24 uur na de geboorte minimaal 5 liter biest van (liefst) de eigen moeder hebben gehad. Binnen 2 uur na de geboorte 1,5-2 liter biest en na 8 en 16 uur nogmaals 1,5-2 liter. De volgende 2 dagen dient een kalf nogmaals 5 liter biest per dag van de eerste melkingen te drinken. Alleen hiermee krijgt het kalf voldoende afweerstoffen van de moeder mee die het beschermt tegen de grote boze buitenwereld vol ziektekiemen.

Voorkom de blootstelling aan veel stress. Stress vermindert de weerstand waardoor luchtweginfecties gemakkelijker kunnen aanslaan. Belangrijke stressmomenten zijn verplaatsen, mengen van groepen en abrupte voerovergangen.

Kalveren tot een half jaar zijn doorgaans veel gevoeliger voor luchtweginfecties dan oudere dieren. Deze oudere dieren vormen vaak een belangrijke besmettingsbron voor jongere dieren. Daarom wordt geadviseerd jonge dieren gescheiden te huisvesten van het oudere vee. Zorg voor een fris stalklimaat met voldoende ventilatie, maar voorkom tochtvorming en grote temperatuurschommelingen op dierniveau. Open front stallen zijn daarom niet geschikt voor kalveren tot 9 maanden leeftijd. Zorg voor een schone en droge bodembedekking. Het is raadzaam oudere dieren te scheren bij het opstallen.

Het is mogelijk tegen Pinkengriep, Mannheimia hemolytica en Para-influenza te vaccineren. Dit betreffen twee vaccinaties bij kalveren vanaf 6-8 weken leeftijd met een interval van 4 weken. Het beste resultaat wordt bereikt wanneer het vaccinatieschema 2 weken voor het opstallen is afgerond. Wanneer tijdens de zomerperiode telkens kleine groepjes kalveren worden gevaccineerd, wordt een optimaal resultaat bereikt. Jongere kalveren kunnen vanaf 3 weken leeftijd worden gevaccineerd met een neusenting. Dit kan van belang zijn wanneer ze op korte termijn worden overgeplaatst of worden hergegroepeerd. Deze enting werkt ongeveer 12 weken.

